

Постприватизаційне функціонування акціонерних товариств будівельної галузі України: узагальнення корпоративних трендів і систематизація сучасних корпоративних технологій

Момот Т.В., Чалий І.Г., Харківська національна академія міського господарства

За результатами проведеної приватизації акціонерні товариства складають основу економіко-виробничого потенціалу будівельної галузі України. Станом на 1.01.2006 р. в будівельній галузі України функціонує 3248 акціонерних товариств, з них 1198 – відкритих і 2050 – закритих. Сформовані шляхом директивного й поспішного розформування державних підприємств акціонерні товариства будівельної галузі працюють в умовах недосконалої правової бази і низької корпоративної культури, що відповідно не сприяє підвищенню результативності їх діяльності.

Ситуація ускладнюється ще і специфікою будівельного бізнесу, що має враховуватись при ідентифікації економічної природи функціонування акціонерних товариств і побудові ефективних корпоративних систем. Так, до специфічних рис будівельної галузі слід віднести: тривалість господарського циклу, поресоніфікацію споживача, індивідуалізацію і капіталоемність будівельної продукції, авансоване фінансування, мобільність виробництва, необхідність обладнання будівельної бази, залежність виробництва від природного середовища, «пасивність» продукції, наявність інтегрованих схем взаємодії багатьох підприємств (проектних організацій, ген- і субпідрядників, забудовників, замовників, підприємств стройіндустрії, постачальників обладнання, інвесторів тощо), складність регуляторного середовища будівельного бізнесу, підвищений рівень галузевої корумпованості. Все це збільшує ризикованість інвестування в будівельну галузь, і підвищує вимоги до якості корпоративного управління будівельними акціонерними товариствами.

Проведене дослідження свідчить, що сучасний корпоративний сектор будівельної галузі України функціонує у досить замкнутому інформаційному просторі, інформація надається лише обмеженому колу користувачів, ігноруються права та не враховуються інтереси міноритарних акціонерів. Внутрішній аудит акціонерних товариств є залежним від менеджменту і не дає користі для власника, особливо дрібного. У ситуації, що склалася виникає низька соціально-

економічних проблем функціонування корпоративного сектора будівельної галузі України, серед яких можна виділити:

- непрозорість діяльності акціонерних товариств сприяє неліквідності їх цінних паперів, а відповідно відсутності до них інтересу з боку інвесторів;

- відсутність жорсткого контролю з боку власників сприяє зловживанням менеджменту компаній, які, прагнучі до накопичення власного капіталу, нерідко використовують для цього ресурси самого акціонерного товариства;

- більшість акціонерних товариств, сформувавши власний капітал шляхом розподілу державної власності і не пройшовши добровільної консолідації приватного капіталу, не користуються отриманими інвестиційними інструментами, які надає їм така форма господарювання як акціонування;

- більшість емітентів не сприймають інвестора як рівноправного партнера, ігнорують їх право на отримання інформації;

- в умовах недосконалого ринку цінних паперів непрозорість здійснення бізнес операцій акціонерними товариствами, складність отримання інформації про їх діяльність ускладнюють процедуру визначення ринкової вартості акцій, що не сприяє підвищенню інвестиційної привабливості компаній;

- акціонери майже не отримують дивідендів і не підвищують капіталізацію власних вкладень.

Останніми роками почалося відродження будівельного сектору економіки України, про що свідчить розширення спектра будівельної продукції і позитивна динаміка основних техніко-економічних показників діяльності будівельних підприємств. Одночасно, потребують вирішення проблеми формування інвестиційної привабливості акціонерних будівельних товариств, серед яких найважливішою є підвищення якості корпоративного управління і управління капіталізацією акціонерних товариств.

Таким чином, складність конструкції управління акціонерним товариством, увага до дрібних акціонерів, необхідність ділитися з ними доходами, підвищене почуття відповідальності за прозорість усіх операцій, відкритість має розглядатися акціонерними товариствами як плата за право користуватися послугами ринку капіталів, мати ліквідність цінних паперів, зростання капіталізації акціонерного товариства.